

บทที่ 8

การจัดการลูกหนี้

1

ผศ.ดร.ณัฐชาภูมิ ผาสุข

ความหมายของลูกหนี้

ลูกหนี้ (accounts receivable) หมายถึง เงิน
ที่ลูกค้าค้างชำระค่าสินค้าหรือค่าบริการ ที่กิจการได้
ขายไปตามปกติธุระ

การจัดการลูกหนี้

การจัดการลูกหนี้ (accounts receivable management)
หมายถึง การที่ธุรกิจกำหนดวิธีหรือนโยบายเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ
แก่ลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ในการจัดการลูกหนี้

1. เพื่อให้ธุรกิจมีกำไรเพิ่มขึ้น
2. เพื่อให้ธุรกิจมีสภาพคล่องเพิ่มขึ้น

ปัจจัยที่กำหนดขนาดการลงทุนในลูกหนี้

1. ระดับของยอดขาย
2. ร้อยละของการขายเชื่อ
3. นโยบายการให้สินเชื่อและการจัดเก็บหนี้
4. ระดับของเงินทุนหมุนเวียน
5. การกำหนดมาตรฐานของลูกหนี้
6. ระยะเวลาในการจัดเก็บหนี้
7. ภาวะเศรษฐกิจ
8. นโยบายของรัฐบาล

หลักเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดนโยบายเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ

1. ผลประโยชน์ส่วนเพิ่ม

ผลประโยชน์ส่วนเพิ่ม (marginal benefit หรือย่อว่า MB) หมายถึง รายได้ที่ธุรกิจได้รับเพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนโยบาย

$$\text{กำไรที่เพิ่มขึ้น (บาท)} = \text{ยอดขายที่เพิ่มขึ้น} \times \text{อัตรากำไรขั้นต้น} \quad \text{---- (1)}$$

หรือ

$$\text{กำไรที่เพิ่มขึ้น (บาท)} = \text{จำนวนหน่วยขายที่เพิ่มขึ้น} \times (\text{ราคาขาย} - \text{ต้นทุนผันแปร}) \quad \text{---- (2)}$$

2. ต้นทุนส่วนเพิ่ม

ต้นทุนส่วนเพิ่ม (marginal cost หรือย่อว่า MC) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ธุรกิจต้องจ่ายเพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนโยบาย

2.1 ต้นทุนของเงินทุนที่ลงทุนในลูกหนี้ หมายถึง ค่าใช้จ่ายของเงินทุนที่ต้องลงทุนในลูกหนี้เพิ่มขึ้นหรือผลตอบแทนที่ต้องการจากการลงทุน

เงินลงทุนในลูกหนี้ที่เพิ่มขึ้น (บาท) = ยอดลูกหนี้ใหม่ – ยอดลูกหนี้เดิม

----- (3)

ยอดลูกหนี้เฉลี่ย (บาท) =
$$\frac{\text{ยอดขายเชื่อ} \times \text{ระยะเวลาจัดเก็บหนี้}}{360 \text{ หรือ } 365 \text{ วัน}}$$

----- (4)

เงินลงทุนที่ลงในลูกหนี้ (บาท) = ยอดลูกหนี้เฉลี่ย $\times$ อัตราต้นทุนสินค้าที่ขาย

----- (5)

ผลตอบแทนที่ต้องการจากการลงทุน (บาท) = เงินทุนที่ลงในลูกหนี้ $\times$ อัตราผลตอบแทนที่ต้องการ

----- (6)

2.2 ค่าใช้จ่ายจากหนี้สูญ หมายถึง จำนวนเงินที่ไม่สามารถเรียกเก็บได้จากลูกหนี้

9

$$\text{จำนวนหนี้สูญ} = \text{ยอดขายเชื่อที่เพิ่มขึ้น} \times \text{อัตราหนี้สูญ} \quad \text{---- (7)}$$

2.3 ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บหนี้ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเรียกเก็บหนี้จากลูกหนี้ และติดตามหนี้

2.4 ส่วนลดเงินสด หมายถึง ส่วนลดจ่ายที่มอบให้แก่ลูกหนี้ที่มาชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ได้รับส่วนลด

$$\text{จำนวนส่วนลดจ่าย} = \text{อัตราส่วนลด} \times \text{ยอดขาย} \times \text{ร้อยละของลูกหนี้ที่มาชำระ} \quad \text{---- (8)}$$

3. การเปรียบเทียบผลประโยชน์ส่วนเพิ่มกับต้นทุนส่วนเพิ่ม

4. การตัดสินใจ

นโยบายเกี่ยวกับการให้สินเชื่อและการจัดเก็บหนี้

1. นโยบายเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ

นโยบายเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ (credit policies)

หมายถึง การกำหนดนโยบาย ของผู้บริหารของธุรกิจเกี่ยวกับเงื่อนไขในการให้สินเชื่อ

1.1 มาตรฐานการให้สินเชื่อ (credit standards)

หมายถึง การกำหนดมาตรฐานการให้สินเชื่อที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาการให้สินเชื่อ

ตัวอย่าง 8.1 บริษัท หวานชื่น จำกัด ขายส่งน้ำตาลทรายราคากิโลกรัมละ 12 บาท ¹² ต้นทุนผันแปรกิโลกรัมละ 9 บาท ปัจจุบันบริษัทขายน้ำตาลโดยมีต้นทุนทั้งสิ้น 220,000 บาท และมีกำไรสุทธิ 20,000 บาท ระยะเวลาการจัดเก็บหนี้เฉลี่ย 36 วัน บริษัทต้องการเปลี่ยนนโยบายการให้สินเชื่อใหม่โดยจะลดมาตรฐานการให้สินเชื่อลง ซึ่งคาดว่านโยบายใหม่นี้จะทำให้มียอดขายเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเท่า แต่ระยะเวลาการจัดเก็บหนี้จะเพิ่มเป็น 45 วัน และเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บหนี้เพิ่มขึ้นอีก 48,000 บาท บริษัทควรตัดสินใจเปลี่ยนแปลงนโยบายโดยการลดมาตรฐานการให้สินเชื่อลงหรือไม่ ถ้าต้องการผลตอบแทนจากการลงทุน 10% โดยกำหนดให้ 1 ปี เท่ากับ 360 วัน

วิธีการคำนวณ

1. คำนวณผลประโยชน์ส่วนเพิ่ม
2. คำนวณต้นทุนส่วนเพิ่ม
3. เปรียบเทียบผลประโยชน์ส่วนเพิ่ม และต้นทุนส่วนเพิ่ม
4. การตัดสินใจ

ขั้นที่ 1 คำนวณผลประโยชน์ส่วนเพิ่มจากยอดขายที่เพิ่มขึ้น

$$\begin{aligned}\text{กำไรเพิ่มขึ้น} &= \text{จำนวนหน่วยขายที่เพิ่มขึ้น} \times \text{กำไรต่อหน่วย} \\ &= 20,000 (\text{ราคาขายต่อหน่วย} - \text{ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย}) \\ &= 20,000 (12 - 9) \\ &= 60,000 \text{ บาท}\end{aligned}$$

(1) คำนวณต้นทุนส่วนเพิ่มจากผลตอบแทนที่ต้องนำเงินมาลงทุนในลูกหนี้เพิ่มขึ้น

เงินลงทุนในลูกหนี้เพิ่มขึ้น = จำนวนลูกหนี้ใหม่ – จำนวนลูกหนี้เดิม

จำนวนลูกหนี้เฉลี่ย =
$$\frac{\text{ยอดขาย} \times \text{ระยะเวลาการจับเก็บหนี้}}{360 \text{ วัน}}$$

จำนวนลูกหนี้เดิม (ณ ราคาขาย) =
$$\frac{240,000 \times 36}{360 \text{ วัน}} = 24,000 \text{ บาท}$$

จำนวนลูกหนี้ใหม่ (ณ ราคาขาย) =
$$\frac{480,000 \times 45}{360 \text{ วัน}} = 60,000 \text{ บาท}$$

$$\text{เงินลงทุนในลูกหนี้ (นโยบายเดิม)} = \text{ยอดลูกหนี้ ณ ราคาขาย} \times \frac{\text{ต้นทุนต่อหน่วย}}{\text{ราคาขายต่อหน่วย}}$$

$$= 24,000 \times \frac{11}{12} = 22,000 \text{ บาท}$$

$$\text{เงินลงทุนในลูกหนี้ (นโยบายใหม่)} = 60,000 \times \frac{10}{12} = 50,000 \text{ บาท}$$

$$\text{เงินลงทุนในลูกหนี้เพิ่มขึ้น} = 50,000 - 22,000 = 28,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ผลตอบแทนที่ต้องการจากการลงทุน} = 28,000 \times 10\% = 2,800 \text{ บาท}$$

(2) คำนวณต้นทุนส่วนเพิ่มจากค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บหนี้เพิ่มขึ้น

$$\text{ค่าใช้จ่ายในการเก็บหนี้เพิ่มขึ้น} = 48,000 \text{ บาท}$$

$$\text{รวมต้นทุนส่วนเพิ่ม} = 2,800 + 48,000 = 50,800 \text{ บาท}$$

คดียอดขาย = 240,000 (ต้นทุน+กำไร)

ปริมาณขาย 20,000 ชิ้น $(240,000/12)$

ต้นทุนผันแปร $20,000 \times 9 = 180,000$ บาท

ต้นทุนคงที่ $220,000 - 180,000 = 40,000$ บาท

ฉะนั้น ต้นทุนคงที่ต่อหน่วย = ต้นทุนคงที่/ ปริมาณขาย

ต้นทุนคงที่ต่อหน่วยนโยบายเดิม $40,000/20,000 = 2$

ต้นทุนคงที่ต่อหน่วยนโยบายใหม่ $40,000/40,000 = 1$

ดังนั้น รวมต้นทุนรวม ซึ่งมาจาก (ต้นทุนคงที่+ ต้นทุนผันแปร)

นโยบายเดิม $2+9=11$

นโยบายใหม่ $1+9=10$

ขั้นที่ 3 เปรียบเทียบประโยชน์ส่วนเพิ่มจากการลดมาตรฐานสินเชื่อ
กับต้นทุนส่วนเพิ่มจากการลงทุนในลูกหนี้เพิ่มและค่าใช้จ่ายในการ
จัดเก็บหนี้เพิ่มขึ้น

$$\begin{aligned}\text{ผลประโยชน์ที่ได้รับ} &= \text{ผลประโยชน์ส่วนเพิ่ม} - \text{ต้นทุนส่วนเพิ่ม} \\ &= \text{ผลลัพธ์ในขั้นที่ 1} - \text{ผลลัพธ์ในขั้นที่ 2} \\ \text{แทนค่า} &= 60,000 - 50,800 = 9,200 \quad \text{บาท}\end{aligned}$$

ขั้นที่ 4 การตัดสินใจ

1.2 เงื่อนไขการให้สินเชื่อ (credit terms)

หมายถึง การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับเงื่อนไขการให้สินเชื่อ

- ➡ ระยะเวลาการให้สินเชื่อ
- ➡ ส่วนลดเงินสด

ตัวอย่างที่ 8.2 บริษัท ภาควุฒิ จำกัด มียอดขายปีละ 200,000 บาท ต้นทุนผันแปร หน่วยละ 10 บาท ราคาขายหน่วยละ 40 บาท ซึ่งยอดขายทั้งหมดเป็นการขายเชื่อทั้งสิ้น ปัจจุบันเงื่อนไขการให้สินเชื่อ คือ $n/30$ ระยะเวลาในการจัดเก็บหนี้ถัวเฉลี่ย 36 วัน บริษัทกำลังพิจารณาจะเปลี่ยนนโยบายโดยกำหนดเงื่อนไขการให้สินเชื่อใหม่ เป็น $2/10$ ซึ่งคาดว่าจะทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้นอีก 2,000 หน่วย และมีลูกหนี้ประมาณ 50% จะมาชำระเงินเพื่อรับส่วนลดเงินสด ระยะเวลาในการเก็บหนี้จะลดลงเหลือ 18 วัน บริษัทควรตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการขายหรือไม่ ถ้าต้องการผลตอบแทนจากการลงทุน 10% โดยกำหนดให้ 1 ปี เท่ากับ 360 วัน

(1) คำนวณผลประโยชน์ส่วนเพิ่มจากยอดขายที่เพิ่มขึ้น

$$\begin{aligned} \text{กำไรเพิ่มขึ้น} &= \text{จำนวนหน่วยขายที่เพิ่มขึ้น} \times (\text{ราคาขาย} - \text{ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย}) \\ &= 2,000 \times (40 - 10) = 60,000 \text{ บาท} \end{aligned}$$

2) คำนวณหาผลประโยชน์ส่วนเพิ่มจากการที่ได้รับเงินจากลูกหนี้เร็วขึ้นจากเดิม

$$\begin{aligned} \text{ผลประโยชน์จากการจัดเก็บหนี้เร็วขึ้น} &= \text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน} \times \text{เงินลงทุนในลูกหนี้ลดลง} \\ \text{เงินลงทุนในลูกหนี้ลดลง} &= \text{จำนวนลูกหนี้(นโยบายเดิม)} - \text{จำนวนลูกหนี้ (นโยบายใหม่)} \end{aligned}$$

²¹
จำนวนลูกหนี้ (นโยบายเดิม)

$$= \frac{\text{ยอดขาย} \times \text{ระยะเวลาจัดเก็บหนี้}}{360 \text{ วัน}}$$

$$= \frac{200,000 \times 36}{360 \text{ วัน}}$$

$$= 20,000 \text{ บาท}$$

จำนวนลูกหนี้ (นโยบายใหม่)

$$= \frac{200,000 + (2,000 \times 40) \times 18}{360 \text{ วัน}}$$

$$= \frac{280,000 \times 18}{360 \text{ วัน}}$$

$$= 14,000 \text{ บาท}$$

$$\begin{aligned}\text{ดังนั้น เงินลงทุนในลูกหนี้ลดลง} &= 20,000 - 14,000 \\ &= 6,000 \text{ บาท}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดเก็บหนี้เร็วขึ้น} &= 10\% (6,000) \\ &= 600 \text{ บาท}\end{aligned}$$

ขั้นที่ 2 คำนวณต้นทุนส่วนเพิ่มจากการจ่ายส่วนลดให้กับลูกหนี้ที่มาชำระหนี้ตามกำหนด ระยะเวลาที่ให้ส่วนลด

$$\begin{aligned}\text{จำนวนส่วนลดเงินสด} &= \text{อัตราส่วนลดจ่าย} \times \text{จำนวนลูกหนี้ที่มารับส่วนลด} \\ &= 2\% (50\% 200,000) = 2,000 \text{ บาท}\end{aligned}$$

ขั้นที่ 3 เปรียบเทียบผลประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มกับต้นทุนส่วนเพิ่มที่เกิดขึ้น

$$\begin{aligned}\text{ผลประโยชน์ที่ได้รับ} &= \text{ผลประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มขึ้น} - \text{ต้นทุนส่วนเพิ่ม} \\ &= \text{ผลลัพธ์ในขั้นที่ 1} - \text{ผลลัพธ์ในขั้นที่ 2}\end{aligned}$$

$$\text{แทนค่า} = (60,000 + 600) - 2,000 = 58,600 \text{ บาท}$$

ขั้นที่ 4 การตัดสินใจ

1.3 การกำหนดวันชำระเงินตามฤดูกาล (seasonal dating)

หมายถึง การกำหนดเงื่อนไขในการชำระหนี้ให้แก่ธุรกิจที่มียอดขายลดลงในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

1.4 ความเสี่ยงในหนี้สูญ (default risk)

หมายถึง ผลกระทบที่ได้รับจากการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ตามนโยบายต่าง ๆ

ตัวอย่างที่ 8.3 บริษัท สุขใจ จำกัด กำลังพิจารณาตัดสินใจว่าจะเปลี่ยนนโยบายในการให้สินเชื่อใหม่หรือไม่ ฝ่ายบริหารคาดว่าเมื่อเปลี่ยนนโยบายใหม่แล้วจะทำให้มียอดขายเพิ่มขึ้น ระยะเวลาในการจัดเก็บหนี้ และหนี้สูญจะเปลี่ยนแปลงไปจากนโยบายการให้สินเชื่อในปัจจุบัน ดังนี้

	นโยบายการให้สินเชื่อ		
	นโยบายปัจจุบัน	นโยบาย ก	นโยบาย ข
ความต้องการในสินค้าเพิ่มขึ้น (%)	0	20	30
ระยะเวลาในการจัดเก็บหนี้ (เดือน)	1	2	3
หนี้สูญ (% ของยอดขาย)	2	3	4
ราคาขายต่อหน่วย (บาท)	20	20	20
ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย (บาท)	15	15	15
ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บหนี้ (% ของยอดขาย)	1	1	1

ปัจจุบันบริษัทมียอดขาย 1,200,000 บาท ต้นทุนคงที่ 200,000 บาท ต้นทุนถัวเฉลี่ยหน่วยละ 12 บาท ไม่
 ว่ายอดขายจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร ราคาขาย ต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่จะไม่เปลี่ยนแปลง บริษัท
 ต้องการผลตอบแทนจากการลงทุน 20% บริษัทควรจะตัดสินใจเช่นไร

ขั้นที่ 1 คำนวณผลประโยชน์ส่วนเพิ่มจากผลกำไร ที่เปลี่ยนแปลงแต่ละนโยบาย

	นโยบายการให้สินเชื่อ		
	นโยบายปัจจุบัน	นโยบาย ก	นโยบาย ข
ยอดขาย (บาท)	1,200,000	1,440,000	1,872,000
	-	(1,200,000 x 20%)	(1,440,000 x 30%)
รายได้ส่วนเพิ่ม		240,000	432,000
<u>หัก</u> ต้นทุนส่วนเพิ่ม			
ต้นทุนผันแปร	900,000	1,080,000	1,404,000
	$\left(\frac{1,200,000}{20} \times 15 \right)$	$\left(\frac{1,440,000}{20} \times 15 \right)$	$\left(\frac{1,872,000}{20} \times 15 \right)$
ต้นทุนคงที่	200,000	200,000	200,000

ขั้นที่ 1 คำนวณผลประโยชน์ส่วนเพิ่มจากผลกำไร ที่เปลี่ยนแปลงแต่ละนโยบาย (ต่อ)

นโยบายการให้สินเชื่อ

	นโยบายปัจจุบัน	นโยบาย ก	นโยบาย ข
หนี้สูญ	24,000	43,200	74,880
	(2% 1,200,000)	(3% 1,440,000)	(4% 1,872,000)
ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บหนี้	12,000	14,400	18,720
	<u>(1% 1,200,000)</u>	<u>(1% 1,440,000)</u>	<u>(1% 1,872,000)</u>
รวมค่าใช้จ่าย	1,136,000	1,337,600	1,697,600
ต้นทุนส่วนเพิ่ม		<u>201,600</u>	<u>360,000</u>
กำไรส่วนเพิ่ม		<u>38,400</u>	<u>72,000</u>
		(240,000 – 201,600)	(432,000 – 360,000)

ขั้นที่ 2 คำนวณต้นทุนส่วนเพิ่มจากผลตอบแทนที่ต้องการจากการลงทุนในลูกหนี้

	นโยบายการให้สินเชื่อ		
	นโยบายปัจจุบัน	นโยบาย ก	นโยบาย ข
ยอดขาย (บาท)	1,200,000	1,440,000	1,872,000
ระยะเวลาการจับเก็บหนี้ (เดือน)	1	2	3
อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	12	6	4
	$(12 \div 1)$	$(12 \div 6)$	$(12 \div 4)$
จำนวนลูกหนี้ (บาท)	100,000	240,000	468,000
	$(1,200,000 \div 12)$	$(1,440,000 \div 6)$	$(1,872,000 \div 4)$
จำนวนลูกหนี้ที่เพิ่มขึ้น (บาท)		140,000	228,000
เงินลงทุนในลูกหนี้เพิ่มขึ้น (บาท)		105,000	171,000
		$\left(140,000 \times \frac{15}{20}\right)$	$\left(228,000 \times \frac{15}{20}\right)$
ผลตอบแทนที่ต้องการจากการลงทุน 20 %		21,000 (105,000 x 20%)	34,200 (171,000 x 20%)

ขั้นที่ 3 เปรียบเทียบผลประโยชน์ส่วนเพิ่มกับต้นทุนส่วนเพิ่ม

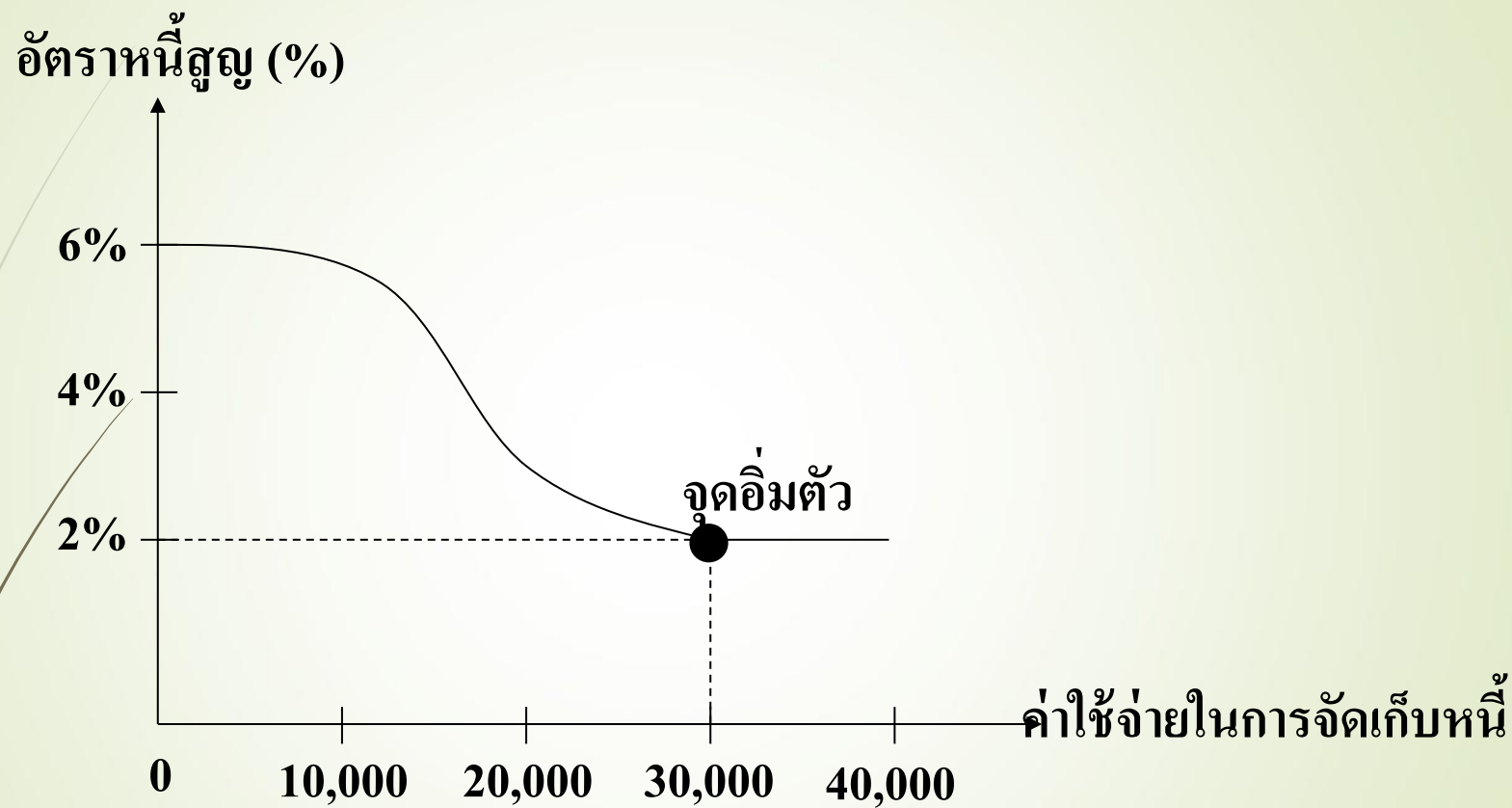
29

	นโยบาย ก.	นโยบาย ข.
ผลประโยชน์ส่วนเพิ่ม ได้แก่		
กำไรส่วนเพิ่ม (บาท)	38,400	72,000
ต้นทุนส่วนเพิ่ม ได้แก่		
ผลตอบแทนที่ต้องการจากการลงทุนเพิ่ม (บาท)	<u>21,000</u>	<u>34,200</u>
กำไรสุทธิเพิ่มขึ้น (ลดลง)	<u>17,400</u>	<u>37,800</u>

ขั้นที่ 4 การตัดสินใจ

นโยบายเกี่ยวกับการจัดเก็บหนี้

1. การส่งจดหมาย
2. การโทรศัพท์
3. การส่งพนักงานไปเก็บเงิน
4. การใช้หน่วยงานอื่น
5. การดำเนินการตามกฎหมาย

ภาพที่ 8.1 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บหนี้กับหนี้สุญ

ตัวอย่างที่ 8.4 บริษัท นพเก้า จำกัด ปัจจุบันใช้นโยบายในการจัดเก็บหนี้โดยวิธีการส่งจดหมายไปที่ลูกค้า โดยมีระยะเวลาการเก็บหนี้เฉลี่ย 45 วัน บริษัทมีนโยบายจะเปลี่ยนแปลงนโยบายเพื่อลดระยะเวลาในการเก็บหนี้ลงให้เหลือ 30 วัน โดยจะจัดส่งพนักงานไปเก็บหนี้โดยตรง บริษัทควรเปลี่ยนนโยบายหรือไม่ หากบริษัทต้องการผลตอบแทนจากการลงทุน 20% และกำหนดให้ 1 ปี เท่ากับ 360 วัน โดยมีข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้

	นโยบายปัจจุบัน	นโยบายใหม่
ยอดขาย (บาท)	1,200,000	1,200,000
ระยะเวลาในการเก็บหนี้เฉลี่ย (วัน)	45	30
หนี้สูญ (% ของยอดขาย)	3	2
ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บหนี้ (บาท)	55,000	80,000

ขั้นที่ 1

33

(1) คำนวณผลประโยชน์ส่วนเพิ่มจากผลตอบแทนจากเงินลงทุนในลูกหนี้ลดลง

$$\text{เงินลงทุนในลูกหนี้ลดลง} = \text{จำนวนลูกหนี้ปัจจุบัน} - \text{จำนวนลูกหนี้ใหม่}$$

$$\text{จำนวนลูกหนี้(นโยบายปัจจุบัน)} = \frac{\text{ยอดขาย} \times \text{ระยะเวลาการจัดเก็บหนี้ปัจจุบัน}}{360 \text{ วัน}}$$

$$\text{จำนวนลูกหนี้ (นโยบายใหม่)} = \frac{\text{ยอดขาย} \times \text{ระยะเวลการจัดเก็บหนี้ใหม่}}{360 \text{ วัน}}$$

$$\text{แทนค่า} =$$

$$\left(\frac{1,200,000 \times 45}{360} \right) - \left(\frac{1,200,000 \times 30}{360} \right)$$

$$= 150,000 - 100,000 = 50,000 \text{ บาท}$$

เงินลงทุนในลูกหนี้ลดลง 50,000 บาท สามารถนำไปลงทุนได้รับผลตอบแทน 20%

$$\begin{aligned} \text{ผลตอบแทนจากเงินลงทุนในลูกหนี้ลดลง} &= \text{อัตราผลตอบแทน} \times \text{จำนวนลูกหนี้ที่ลดลง} \\ &= 20\% \times 50,000 = 10,000 \text{ บาท} \end{aligned}$$

(2) คำนวณผลประโยชน์ส่วนเพิ่มจากการที่มีหนี้สูญลดลง

$$\text{จำนวนหนี้สูญลดลง} = \text{จำนวนหนี้สูญปัจจุบัน} - \text{จำนวนหนี้สูญใหม่}$$

$$\text{จำนวนหนี้สูญปัจจุบัน} = \text{อัตราหนี้สูญปัจจุบัน} \times \text{ยอดขาย}$$

$$\text{จำนวนหนี้สูญใหม่} = \text{อัตราหนี้สูญใหม่} \times \text{ยอดขาย}$$

$$\text{แทนค่า} = (3\% \ 1,200,000) - (2\% \ 1,200,000)$$

$$= 36,000 - 24,000 = 12,000 \text{ บาท}$$

$$\text{รวมผลประโยชน์ส่วนเพิ่ม} = \text{เงินลงทุนลูกหนี้ลดลง} + \text{จำนวนหนี้สูญลดลง}$$

$$= 10,000 + 12,000 = 22,000 \text{ บาท}$$

ขั้นที่ 2 คำนวณต้นทุนส่วนเพิ่มจากค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บหนี้เพิ่มขึ้น

$$\begin{aligned} \text{ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บหนี้เพิ่มขึ้น} &= \text{ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บหนี้ใหม่} - \text{ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บหนี้เดิม} \\ \text{แทนค่า} &= 80,000 - 55,000 = 25,000 \text{ บาท} \end{aligned}$$

ขั้นที่ 3 เปรียบเทียบผลประโยชน์ส่วนเพิ่มกับต้นทุนส่วนเพิ่ม

$$\begin{aligned} \text{ผลประโยชน์ที่ได้รับ} &= \text{ผลประโยชน์ส่วนเพิ่ม} - \text{ต้นทุนส่วนเพิ่ม} \\ &= \text{ผลลัพธ์จากขั้นที่ 1} - \text{ผลลัพธ์จากขั้นที่ 2} \\ \text{แทนค่า} &= 22,000 - 25,000 = (3,000) \text{ บาท} \end{aligned}$$

ขั้นที่ 4 การตัดสินใจ

วิธีพิจารณาการให้สินเชื่อและการจัดเก็บหนี้แต่ละราย

1. การรวบรวมข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. การตัดสินใจ
4. การจัดเก็บหนี้แต่ละราย

1. การรวบรวมข้อมูล

1.1 งบการเงิน

1.2 ประสิทธิภาพของธุรกิจ

1.3 ธนาคารหรือสถาบันการเงิน

1.4 หน่วยงานที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อ

1.5 การแลกเปลี่ยนข้อมูลกับบริษัทอื่น

1.6 ผู้ประกอบการรายอื่น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ลักษณะนิสัยของลูกค้า (character)

2.2 เงินทุน (capital)

2.3 ความสามารถในการชำระหนี้ (capacity)

2.4 หลักประกัน (collateral)

2.5 สภาพการณ์ (condition)

2.6 ประเทศ (country)

3. การตัดสินใจ

4. การจัดเก็บหนี้แต่ละราย

การวัดประสิทธิภาพในการจัดเก็บหนี้

1. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน
2. การแยกอายุลูกหนี้

ตัวอย่างที่ 8.5

ตารางที่ 8.1 งบแยกอายุลูกหนี้

งบแยกอายุลูกหนี้

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1

หน่วย : บาท

รายชื่อลูกค้า	อายุหนี้ (ระยะเวลาการจับเก็บหนี้)				รวมยอดค้างชำระ
	1 – 10 วัน	11 – 30 วัน	31 – 45 วัน	46 – 60 วัน	
นาย แดง	600	-	1,000	2,400	4,000
นาย ดำ	10,000	1,500	2,000	-	13,500
นาย ขาว	5,000	4,000	-	500	9,500
นาย เขียว	6,000	4,000	-	-	10,000
รวม	21,600	9,500	3,000	2,900	37,000

ตารางที่ 8.2 งบแยกกลุ่มอายุลูกหนี้

งบแยกกลุ่มอายุลูกหนี้
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1

อายุหนี้ (ระยะเวลาการจับเก็บหนี้) (วัน)	มูลค่าลูกหนี้ (บาท)	ร้อยละของลูกหนี้
1 – 10	21,600	58.38
11 – 30	9,500	25.68
31 – 45	3,000	8.11
46 – 60	2,900	7.83
รวม	37,000	100.00

ตารางที่ 8.3 งบสรุปยอดลูกหนี้ที่ค้างชำระเกินกำหนด

งบสรุปยอดลูกหนี้ที่ค้างชำระเกินกำหนด

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1

อายุหนี้ (ระยะเวลาการจับเก็บหนี้) (วัน)	มูลค่าลูกหนี้ (บาท)	ร้อยละของลูกหนี้
31 – 45	3,000	8.11
46 – 60	2,900	7.83
รวม	5,900	15.94